

Arbeits. n. 7/16.1.2002

M

LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ

Kiviröykkiön koekaivaus

Kaarlo Katiskoski

Petteri Pietiläinen 2001

SISÄLLYS

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS	4
TUTKIMUSTULOKSET	5
Havainnot röykkiöstä ja sen rakenteista	5
Löydöt	6
Hiilinäytteet	6
PÄÄTELMIÄ RÖYKKIÖN KAIVAUSTULOksISTA	7
LUETTELO KARTOISTA	8
LUETTELO NEGATIIVEISTA (KUVISTA) JA DIAPOSITIIVEISTA	8
KARTAT	9
KUVATAULUT	14
LIITTEET	

ARKISTOTIEDOT**LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ**

Kiviröykkiön kaivaus 21.5 - 24.5. 2001

Kylä: Kouvala

Tila: Kallio-Töllämö RN:o 5:98 (ent. 5:73)

om. 1) Juha-Pekka Ranta, os. Vetehisenkuja 7 B 42, 00530 HELSINKI

2) Jyrki Ranta, os. Korpimetsänkatu 5 C 12, 53850 LAPPEENRANTA

Peruskartta: 2141 10 LUOPIOINEN

Koordinaatit: x = 6802 91; y = 2530 90; z = 108-109 m mpy.

Kaivausalueen löydöt: **KM 32614:1-8 (Diar. 5.7. 2001)**

Ei aikaisempia luetteloituja löytöjä

Aikaisemmat tutkimukset: Tampereen museot/Vadim Adel 25.8. 2000 (tark.-kert. 13.9.2000)

Kaivettu ala: n. 10 m²

Ajoitetut näytteet: Hel-4551: 470 +/- 60 BP

Negatiivit 120623-120639

Diapositiivit 46171-46184

Luettelo kartoista, negatiiveista (kuvista) ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa s. 8.

Kuvataulut s. 14-18.

Liite: luuanalyysi, lokakuu 2001
hiiliajoitus 18.12.2001

JOHDANTO

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä kaivoi Kaarlo Katiskosken johdolla Luopioisten kunnan Kouvalan kylässä kalliolla sijaitsevan röykkiön puolikkaan, joka Tampereen museon tarkastuksessa v. 2000 (Vadim Adel) oli saanut nimekseen Järvenpää läheisen autiotilan mukaan, josta nykyinen tila on erotettu. Röykkiö oli tullut tietoon Jouni Rannan (puh. n:o. v. 2000: 040-5319431) ilmoitettua siitä Tampereen museolle 21.8.2000. Koska likimain puolikas röykkiöstä oli tuhoutunut ja poistetut kivet oli siirretty sen viereen rakennetun grillikodan perustuksiin, valittiin röykkiö koekaivausryhmän v:n 2001 kenttätöohjelmaan. Tavoitteena oli tutkia kokonaisuudessaan säilynyt osa, jonka suojelua ei katsottu voitavan enää turvata, ja siten vapauttaa muulle maankäytölle. Tavoitteeseen päästiin neljän kenttätöpäivän kuluessa (21.5.- 24.5. 2001). Kaikkiaan kaivettu ala oli 10 m² luokkaa. Kohteeseen varattu viides kenttätöpäivä käytettiin koekaivausryhmän ohjelmaan kuluneen Pirkkalan Pirkkalankylän Tursiannotkon koekaivauksessa. Kaivauksella toimi piirtäjänä FM Petteri Pietiläinen ja tutkimusavustajana fil. yo. Esa Hertell. Varsinaisia kaivajia ei ollut. Kaarlo Katiskosken siirryttyä 1.9. 2001 alkaen Lounais-Suomen aluevalvojaksi saattoi Petteri Pietiläinen tämän röykkiökaivauksen jälkityöt ja raportin päätökseen.

Helsingissä 30.11. 2001

Kaarlo Katiskoski

Petteri Pietiläinen

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Järvenpään (Kallio-Töllämön) röykkiö sijaitsee Luopioisten kirkosta 5,4 km lounaaseen Jouttijärven (97 m mpy.) ja Vekunan (98,7 m mpy.) järven välisellä maakaistaleella, n. 180 m kaakkoon edellisen kaakkoisrannasta ja likimain 210 m luoteeseen jälkimmäisen luoteisrannasta. Röykkiö sijaitsee kalliopaljastuman pohjoisreunassa, joka kohoaa itäpuolella sijaitsevalta entiseltä viljelymaalta kaikkiaan hieman toistakymmentä metriä, paikoin itäreunassaan pystysuorasti. Ympäristön peruskallio on pääasiassa irtainten maalajien peitossa. Kasvillisuus on tuoretta kuusivaltaista kangasmetsää. Mänty, koivu ja kataja esiintyvät myös alueella.

Pienen kallionyppylän melko tasaiselle laelle oli vuonna 2000 rakennettu pohjakaavaltaan kuusikulmainen grillikota kevythirrestä. Rakennuksen perustukseen käytetyt kivet oli otettu röykkiön kaakkoispuoliskosta. Rakennuksen luoteissivu oli lähimmillään vain n. 1,8 m säilyneen röykkiöosan kaakkoisreunasta. Alkuperäinen röykkiön kaakkoisreuna lienee ulottunut ainakin rakennuksen tälle seinälinjalle saakka. Kallioharjanteen eteläpuolella on niin ikään uusi pieni ulkokuone-varastorakennus.

Pieni paikallistie Vekunalle ohittaa kallion idän puolelta josta erkanevien kahden tilustien välialueelle röykkiö sijoittuu. Idässä on nykyään autiona oleva Järvenpään tila riihineen ja aittoineen, n. 60-80 m röykkiöstä. Ennen Vekunan pinnan laskemista rakennusten paikka lienee ollut vain muutaman kymmenen metrin etäisyydellä järvenrannasta (100 m korkeuskäyrän vaiheilla), jonne nykyään on n. 160 m. päärakennuksesta. Myös röykkiö lienee tuolloin sijainnut vain likimain 100 m rannasta. Kuroutumisensa jälkeen Vekunan ja Jouttijärven välillä ei kuitenkaan ole ollut suoraa vesiyhteyttä niiden välisen kannaksen korkeuden ollessa 103 m vaiheilla merenpinnasta. Vanha torpan paikka sijaitsee Järvenpään rakennusten ja paikallistien pohjoispuolella vanhoine kiviaittoineen (ks. yleiskartta). Niinikään eteläisemmän kesäasunnoille vievän tilustien kaakkoispuolella on ilmeinen kiukaan paikka ja rakennuksenpohjia (yleiskartan ulkopuolella, ks. Adelin tark.-kert. v:lta 2000:3).

KAIVAUKSEN TAVOITTEET, TEKNIikka JA TOTEUTUS

Kaivauksella oli yksinkertaiset tavoitteet: Tutkimalla poistaa röykkiönjäännös, jonka säilyttämiselle ja suojelulle ei tuhoutumisen jälkeen grillin piha-alueella enää katsottu olevan perustetta. Tutkimuksessa toivottiin myös löytyvän vastauksia röykkiön ajoitusta, sen mahdollista esihistoriallisuutta ja tarkoitusta koskeviin kysymyksiin.

Röykkiöön liittyy myös perimätieto. Järvenpään tilalla pitkällä 1800-luvun puolella syntynyt vanhaemäntä oli aikoinaan kertonut paikalle kivitetyistä ja haudatusta naisihmisestä (vrt. Adelin tark. kert. s. 3). Muuta siihen liittyvää muistitietoa röykkiöstä ei ole, eikä mitään rakennusta tiedetä olleen paikalla. Kalliopohjalla sijaitsevana ei sitä voi pitää viljelytoimintaan liittyvänä muinaisjäännöksenä. Röykkiöstä tiedetään naapurustossa asuvien vanhempien kesäasukkaiden mukaan heitellyn kiviä aikojen kuluessa alarinteeseen ja myös uudelleen kootun. Saman lähteen mukaan paikan toisintonimi olisi Perähaka. V. 2000 röykkiön viereen rakennetun kodan perustamisen yhteydessä se on saanut kaivauksia edeltäneen likimain puolipyöreän muotonsa.

Kaivauksen aluksi rökkiöön laadittiin koordinaatisto, jossa x-akseli kasvoi itään (todell. likimain koilliseen) ja y-akseli (n. 54 gon) vastaavasti pohjoiseen (luoteeseen). Koordinaatisto kattoi rökkiökiveyksen ulottuen hieman myös sen ulkopuolelle ja sen y-akselin kasvusuunta suunta valittiin korkeuskäyrien ja itäosan tuhoutumisen jälkeisen reunan suunnan mukaiseksi.

Aluksi rökkiö valokuvattiin sen hetkisessä asussaan, minkä jälkeen hiljattain sen päälle selvästi uudelleen koottuja kiviä poistettiin. Poistettaviksi valittiin kivet joiden alkuperäinen pintapuoli oli nyt alapuolella, sekä sellaiset, joiden alla oli sammalta. Puhdistuksen jälkeen rökkiö valokuvattiin sekä piirrettiin ("taso 1"). Seuraavan kivikerroksen poiston jälkeen rökkiö ainoastaan valokuvattiin, koska se ei oleellisesti poikennut edellisestä piirtämällä dokumentoidusta tasostaan. Vasta seuraavan kivikerroksen poistamisen jälkeen rökkiö myös piirrettiin. Myös ympäröivää humusta kaivettiin nyt rökkiön W-, N- ja E-puolella (NW-, NE- ja SE-suunnilla). Loppuvaiheessa ainoastaan isommat kivet olivat jäljellä rökkiön aiemmin tuhotun eteläreunan suunnassa kokonaan kalliopohjalla. Viimeisenä kaivaustyönä nämäkin siirrettiin paikaltaan. Maanomistajan toivomuksesta rökkiö koottiin paikalleen uudelleen.

TUTKIMUSTULOKSET

Havainnot rökkiöstä ja sen rakenteista

Tutkittavassa asussaan rökkiö oli kooltaan 4 m lounais-koillissuunnassa (y-akselin/karttapohjoisen suunnassa) sekä n. 2,5 m rinteeseen laskun suunnassa. Viimeksi mainitussa suunnassa alkuperäinen koko oli ainoastaan arvioitavissa. Mikäli rökkiö on alun perin ollut likimain pyöreä, n. 1,5 m verran kiviä oli poistettu ylärinteen puolelta koillisen suunnalla. Siten yli puolet alkuperäisen rökkiön pohja-alasta oli jäljellä, mutta päätellen sekä perustuksiin käytettyjen kivien suuresta määrästä ja muistitiedosta sen alkuperäinen korkeus oli ollut nykyistä ½-metristä maksimikorkeuttaan suurempi. Muutamia selvästi suurimmat kivet (aina n. 70x60x50 cm) sijoittuvat säilyneen osan yläreunaan. Nämä lienevät osoittaneen rökkiön alkuperäistä keskustaa, joiden ympärille pienemmät kivet on muinoin koottu. Ilmeisesti näiltä kohdista ovat myös peräisin rakennusperustukseen käytetyt muutamat suuremmat kivet. Alarinteen puolella oli havaittavissa joukko tiiviimmistä rakenteista erillisiä kiviä, jotka todennäköisesti ovat peräisin ylempää rökkiökiveyksestä.

Rökkiössä olleiden kivien koko vaihteli suuresti aina muutaman cm:n suuruisista rapautuneista särmikkäistä kappaleista edellä mainittuun suurimpaan yksittäiseen järkäleeseen. Suurin osa oli kuitenkin halkaisijaltaan enintään n. 20-25 cm. Joukossa oli runsaasti rapautuneita särmikkäitä kiviä, joiden muodostumisen edellytyksenä on ollut korkea kuumuus.

Erityisenä rakennepiirteenä oli rökkiön säilyneessä yläreunassa ilmeisesti alkuperäisessä ytimessä mainittujen suurempien kivien muodostama keskittymä. Näistä neljän kiven havaittiin muodostavan lähes etelä-pohjoissuuntaisen (SSW-NNE-suunnassa) rivin, jonka pohjoispäästä ryhmän toiseksi suurin kivi oli suorakulmaisesti kohti itää (ESE). Kivien tulkittiin voivan osoittaa erityistä isommista kivistä koottua suorakulmaista arkkumaista ladelmaa, josta vain läntinen sivu olisi säilynyt likimain kokonaisuudessaan, pohjoisesta päädyistä (?) vain yksi kivi. Koska rökkiö eteläosastaan oli tuhattu jäi tulkinta luonnollisesti

sangen epävarmaksi, mutta mainitut rakennusperustan isommat kivet voivat viitata ladelman puuttuviin itä- ja eteläseinän kiviin. Heti isompien kivien muodostaman rivin vieressä, ajatellun ladelman ulko-/länsipuolella, oli niin ikään rivin suuntaisesti kyljelleen asetettuna kolme isompaa lohkottua kivilaakaa, sekä joukko pienempiä kappaleita, niin ikään samassa suunnassa.

Tulkintaa arkkumaisesta ladelmasta tuntuvat vahvistavan sen ajatellun sisäpuolen pohjahumuksesta löytyneet rökkiön ainoat palaneet luut (KM 32614:5-7) sekä hiilen kappaleet samasta yhteydestä (hiilinäytteet.1-2), vaikka luiden lajimääritys on toistaiseksi tekemättä. Siten luiden kuuluminen ihmiselle ja mahdolliseen hautaukseen on toistaiseksi epävarmaa. Ladelman sisäosa koostui pienemmistä kivistä, joista osa lienee ollut sekundaarisilla paikoilla. Myös tässä oli pohjahumuksessa särmikkäitä tulen rapauttamia kivenkappaleita, mutta myös soraa, joka mahdollisesti on kivien rapautumistuotetta. Soraa tavattiin myös rökkiön länsiosassa vähäkivisessä kohdassa paksumman humuskerroksen alla. Kiveyksen ja humuksen alla oli paikoitellen lohjennut ja lohkeileva tasaisesti viettävä peruskallio. Muita rakenteellisia erityispiirteitä ei rökkiössä ollut havaittavissa.

Löydöt

Rökkiökaivauksen löytöaineisto oli vähäinen ja ajoituksen kannalta ongelmallinen. Mainittujen ladelman palaneiden luiden ja hiilien lisäksi samalta alueelta pohjahumuksesta löytyi myös hiiltymätön kuorenkappale (mahdollisesti litistynyttä pellavansiemenen kuorta), joka oli kuitenkin ulkopinnaltaan nokipeitteinen, ilmeisesti löytöympäristönsä värjäämä. Viimeksi mainittua lienee pidettävä resenttinä löytönä. Kohdassa josta rökkiö oli tuhottu ja jossa ohut humuskerros oli liikkumiselle alttiina, löytyi muutamia fajanssiastian paloja (KM 32614:8) (vrt. Adelin tarkastusraportti). Rökkiön länsireunan pintahumuksesta löytyi pari palaa myöhäisemmän historiallisen ajan rautalevyä, myöhemmin toista kivikerrosta poistettaessa näiden välistä valuneen karikkeen joukosta samaa levyä sekä edelleen isompi pala jalallisesta rautapadasta, johon ilmeisesti kaikki levyt ovat kuuluneet (KM 32614:1-4). Nämä tulkittiin alkuperäistä rökkiötä myöhemmin pengottaessa siihen joutuneiksi. Resenttien löytöjen sekundaarisuutta ei kuitenkaan ennen hiiliajoituksen valmistumista ja mahdollista luuanalyysin tulosta voi pitää ehdottomana.

Hiilinäytteet

Hiilinäytteitä otettiin kaksi kappaletta luulöytöjen yhteydestä arvioidun rökkiön alkuperäisen keskustan ladelmasta. Ne ovat molemmat pohjahumuksesta. Koska humuskerros oli vain muutaman cm paksuinen ja lisäksi paikassa, joka on viime aikoina ollut grillikodan ympäristön kulkuväylänä, erilainen sekoittumismahdollisuus on otettava huomioon. Näytteenottokohdat olivat kuitenkin kaivausalueen ainoat hiiltyneitä jäänteitä sisältäneet alueet, joten oletuksena on, että ne nimenomaan edustavat rökkiön rakentamisajankohtaa.

Näyte 1, koordin. $x=102,03$; $y=499,90$; $z=184$, löytöyhteys kallion pinnan päältä palaneiden luiden ja pellavan ? siemenkuoren (resentti ?) vierestä isojen kivien luoteessa ja koillisessa reunustamalla alueella, josta kivet aiemmin poistettu

Näyte 2, $x=101,87$; $y=499,65$, löytöyhteys kallion pinnan päältä humuksesta, palaneiden luiden vierestä

PÄÄTELMIÄ RÖYKKIÖN KAIVAUSTULOKSISTA

Luopioisten Järvenpään kalliopohjaisen ja likimain puolittain tuhoutuneen röykkiön kaivauksessa toukokuussa 2001 todettiin röykkiön pintaosiin kootun sekundaarisesti kiviä. Jäljellä olleen alkuperäisen pintakerroksen erottaminen myöhemmin päälle kasatuista kivistä oli kuitenkin vaikeaa ja ilmeisesti röykkiö on alun perin ollut kuitenkin myöhemmin koottua korkeuttaan suurempi. Säilyneen osan koko oli n. 4 m suunnassa SW-NE ja tämän reunamuodon perusteella röykkiö lienee alun perin ollut pyöreähkö. Varsinaista maatyötettä ei ollut, tosin luoteessa oli paikoin kivien alla ja joukossa paksusti humusta sekä soransekaisista humusta. Röykkiö oli koottu kallion ohuen humuspeitteen päälle tai suoraan luoteeseen viettävälle kalliopinnalle erikokoisista kivistä. Niistä pienimmät olivat vain muutaman cm:n läpimittaisia särmikkäitä ja ilmeisesti tulen lohkomia. Kivistä suurimmat, halkaisijaltaan ½ metrin luokkaa olevat, sijoittuivat säilyneen pohjoisosan eteläreunaan, röykkiön arvioituun alkuperäiseen keskiosaan. Niiden sijoittuminen riviin ja tälle suorakulmaisesti katsottiin viittaavaan mahdolliseen arkkumaiseen keskusladelmaan, joka erottui jo (säilyneeseen) pintaan. Tästä löydetyt palaneet luunpalat voivat osoittaa polttohautauksen sijaintia ladelmassa. Luiden kuuluminen ihmiselle ja siten hautaukseen selvinnee vasta osteologisessa analyysissä. Luiden yhteydessä tavattiin myös puuhiiliä sekä litistynyt hiiltymätön pellavan ? siemenkuori. Viimeksi mainittu vaikutti resentiltä. Kahdesta hiilinäytteestä toinen valittiin ajoitettavaksi kesällä 2001 ja toinen toimitettiin ajoitettavaksi syksyllä 2001. Samalla alueella ollut ainakin osin tulen rapauttama sora osoittaa tulenpitoa.

Tämänhetkisen käsityksen mukaan röykkiötä on pidettävä lapinrauniotyypisenä hautaröykkiönä, johon on polttamalla haudattu vainaja ilman säilyneitä antimia. Ajoitukseltaan se olisi varhaismetallikautinen tai varhaiseen rautakauteen kuuluva.

Röykkiön esihistoriallinen ajoitus ei ole mitenkään yksiselitteinen. Sen länsireunan humuksesta löydettiin muutamia paksun rautalevyn kappaleita, jotka osoittautuivat kuuluviksi jalalliseen rautapataan, jonka kappale löytyi länsiosan toista kivikerrosta purettaessa. Tulkinnan mukaan metallilöydöt olivat siis sekundaareja. Myöhäisiä fajanssiastian kappaleita löydettiin myös tuhoutuneen osan kohdalta kallion päällä sijaitsevasta humuksesta. Kaivauksen päätyttyä röykkiö koottiin likimain kaivausta edeltäneeseen asuunsa, pyöreähkön röykkiön puolikkaaksi. Tutkimusten jälkeen muinaisjäännöksen rauhoitus voitiin purkaa ja sen paikka vapauttaa maanomistajien käytettäväksi grillikodan pihamaaksi.

LUETTELO KARTOISTA

Ote peruskartasta 2141 10 LUOPIOINEN	
Yleiskartta 1:500	A3
Pinta- ja pohjavaaituskartta	A4
Röykkiön tasokartta 1:25, taso 1, irtokivet ja turve poistettu	A3
Röykkiön tasokartta 1:25, taso3	A3

LUETTELO NEGATIIVEISTA JA KUVISTA

120623	Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu koilliseen.
120624	Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu etelään.
120625	Työkuva. Petteri Pietiläinen ja Esa Hertell poistavat kiviä.
120626	Työkuva. Irtokivet ja turve poistettu, Petteri Pietiläinen piirtää.
120627	Sama kuin edellinen.
120628	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu pohjoiseen.
120629	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu länteen.
120630	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu etelään.
120631	Arkkumaisen ladelman sisäpuolta, kuvattu pohjoiseen.
120632	Työkuva. Esa Hertell ja Petteri Pietiläinen kaivavat kiveyksen alla olevaa soraa.
120633	Sama kuin edellinen.
120634	Arkkumaisen ladelman reunakivet, kuvattu pohjoiseen.
120635	Arkkumaisen ladelman reunakivet, kuvattu etelään.
120636	Rekonstruoitu röykkiö, kuvattu etelään.
120637	Rekonstruoitu röykkiö, kuvattu pohjoiseen.
120638	Yleiskuva kalliosta, jolla grillikota ja röykkiö sijaitsevat, kuvattu itään.
120639	Järvenpään tilan rakennuksia.

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

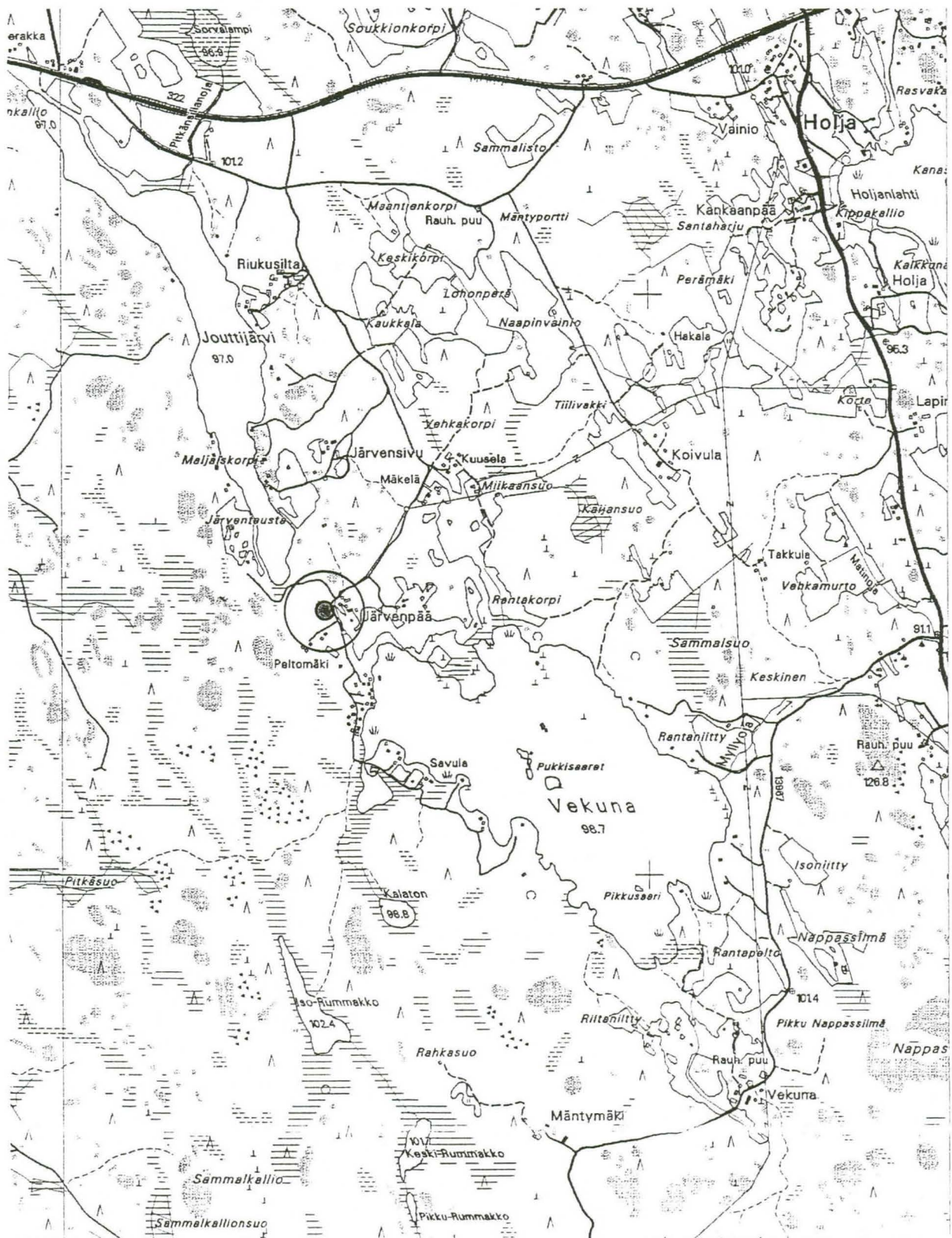
46171	Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu koilliseen.
46172	Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu etelään.
46173	Työkuva. Petteri Pietiläinen ja Esa Hertell poistavat kiviä.
46174	Työkuva. Irtokivet ja turve poistettu, Petteri Pietiläinen piirtää.
46175	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu koilliseen.
46176	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu länteen.
46177	Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu etelään.
46178	Arkkumaisen ladelman sisäpuolta, kuvattu pohjoiseen.
46179	Työkuva. Kiveyksen alla olevaa soraa kaivetaan.
46180	Arkkumaisen ladelman reunakivet, kuvattu pohjoiseen.
46181	Arkkumaisen ladelman reunakivet, kuvattu etelään.
46182	Rekonstruoitu röykkiö, kuvattu pohjoiseen.
46183	Yleiskuva kalliosta, jolla grillikota ja röykkiö sijaitsevat, kuvattu itään.
46184	Järvenpään tilan rakennuksia.

LUOPIOINEN, JÄRVENPÄÄ

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 99 (peruskartta 2141 10 LUOPIOINEN). Mk 1:20 000

X = 6802 91, Y = 2530 90, Z = n. 108-109 m mpy

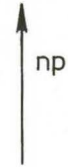
⊙ kiviröykkiö

LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ

K.Katiskoski & P. Pietiläinen 2001

YLEISKARTTA

1m = 1 askel
piirt. E. Hertell

röykkiö, kaivausalue

rakennus

kuusimetsää

niittyä

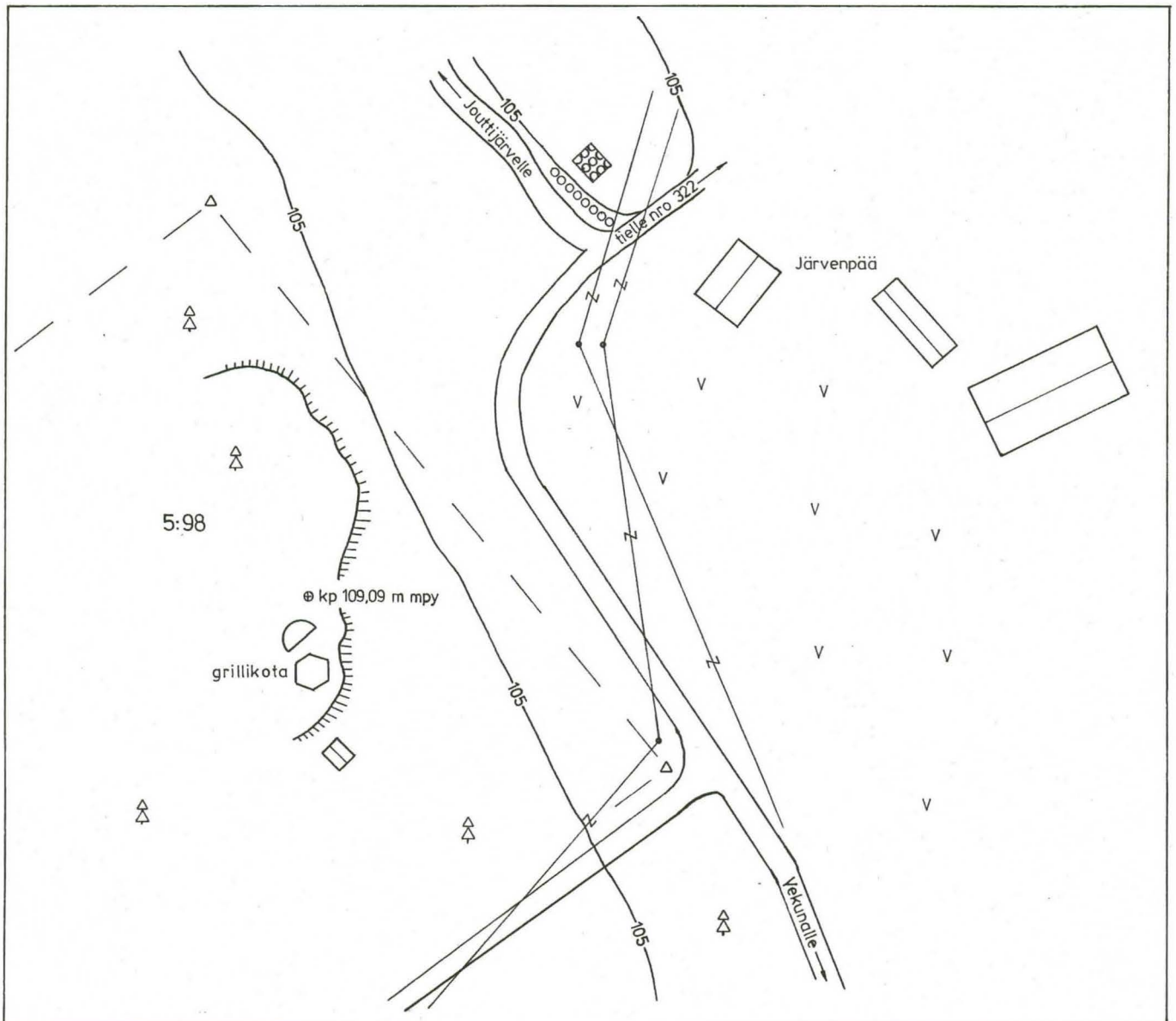
kiviaita

talonpohja

sähkö- & puhelinlinja

korkeuskäyrä m mpy

rajalinja ja pyykki

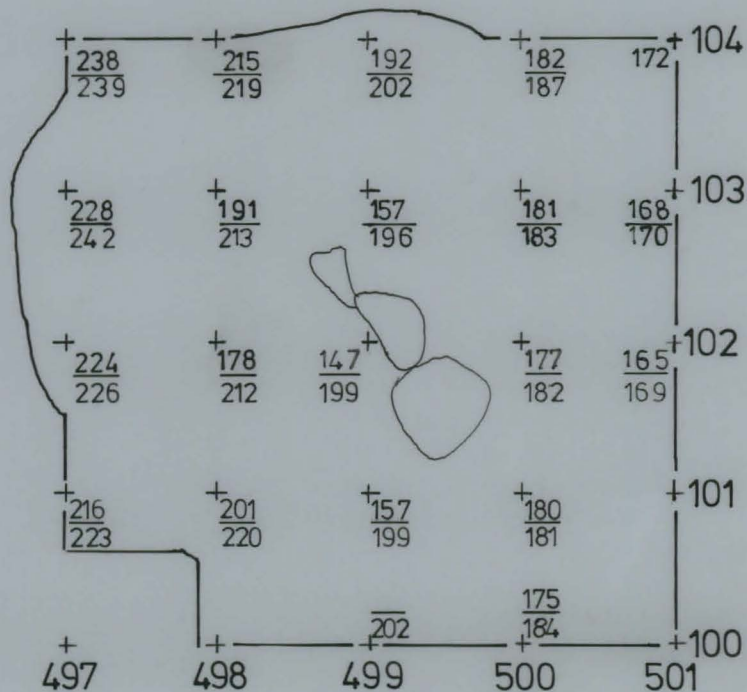
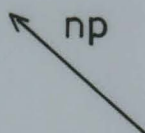

//

LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ

K. Katiskoski 2001

Pinta- ja pohjavaaituskartta
mk 1:50 2m
kp 109,09 m mpy kojelukema 239
Piirt. P. Pietiläinen

LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ

K. Katiskoski 2001

TASOKARTTA

Taso 1, irtokivet ja turve poistettu

 1m

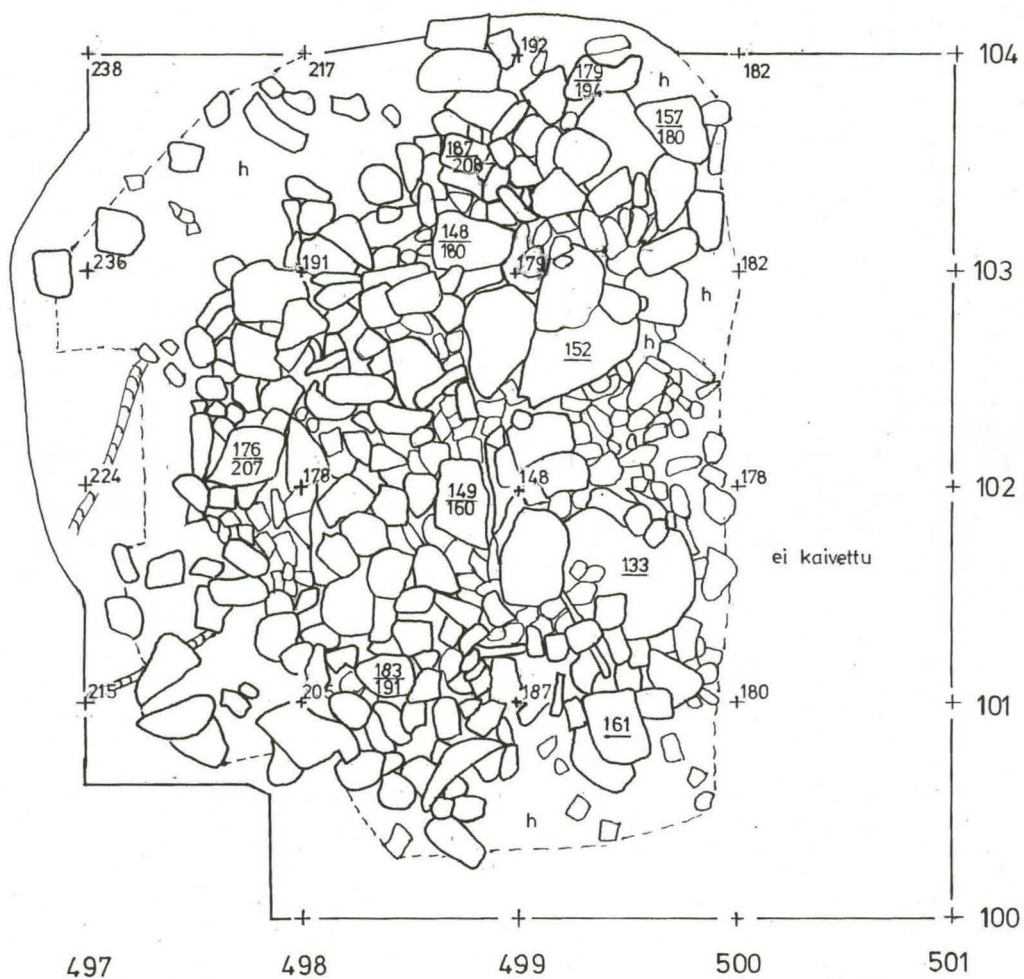
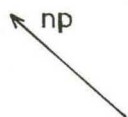
kp 109,09 m mpy kojelukema 239

Piirt. P. Pietiläinen

h	humus
---	-------

	juuri
---	-------

	kivi
---	------

LUOPIOINEN JÄRVENPÄÄ

K. Katiskoski 2001

TASOKARTTA

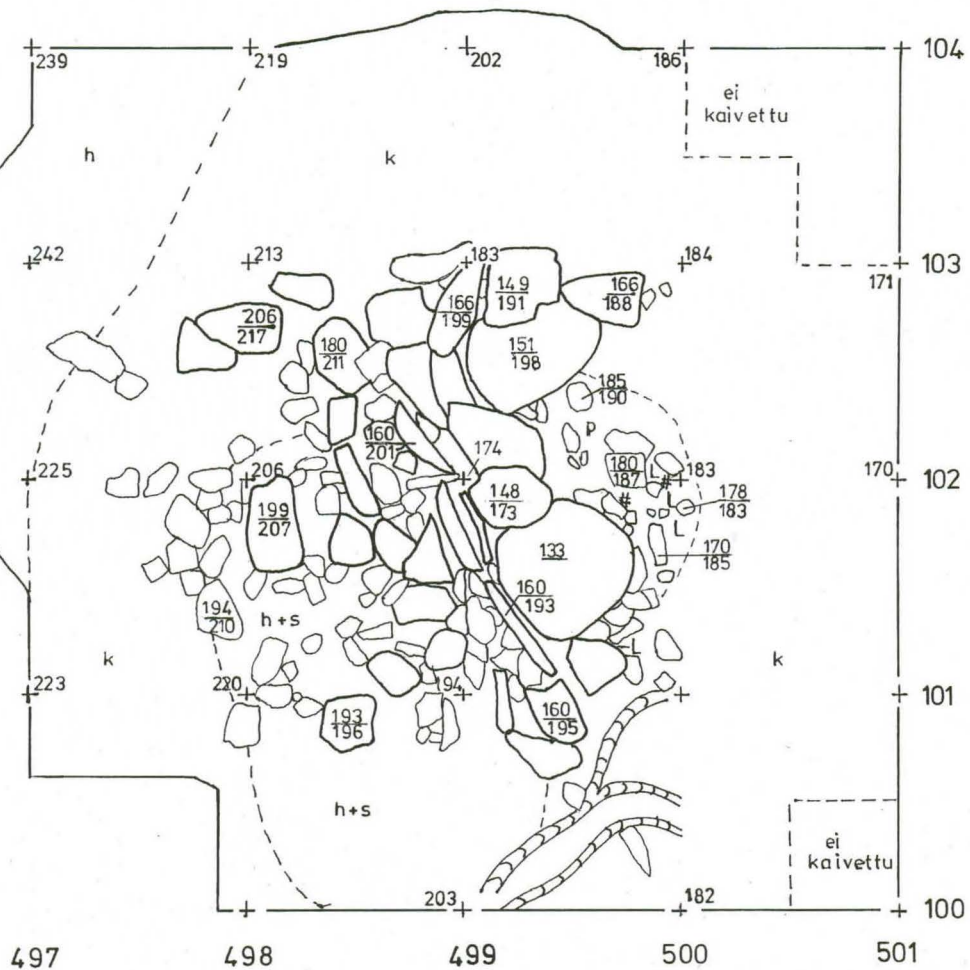
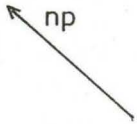
Taso 3

mk 1:25 1m

kp 109,09 m mpy kojelukema 239

Piirt. P. Pietiläinen

L	palanut luu	P	palanut kiviaines
#	hiili		kivi
h	humus		
s	sora		
k	peruskallio		
	juuri		

Luopioinen Järvenpää

Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu koilliseen 120623

Röykkiö ennen kivien ja sammaleen poistoa, kuvattu etelään. 120624

Luopioinen Järvenpää

Työkuva. Petteri Pietiläinen ja Esa Hertell poistavat kiviä.

120625

Työkuva. Irtokivet ja turve poistettu. Petteri Pietiläinen piirtää. 120624

Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu pohjoiseen.

120628

Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu länteen.

120629

Röykkiö irtokivien ja turpeen poiston jälkeen, kuvattu etelään.

120630

Luopioinen Järvenpää

Arkkumaisen ladelman reunakivet, kuvattu pohjoiseen.

120631

Työkuva. Petteri Pietiläinen ja Esa Hertell kaivavat kiveyksen alla olevaa soraa 120633

Luopioinen Järvenpää

Arkkumaisen ladelman reunakivet,
kuvattu etelään.

120635

Rekonstruoitu röykkiö,
kuvattu pohjoiseen.

120637

Järvenpään tilan rakennuksia.

120639

Koekaivausryhmän luulöytöjä / P. Pietiläinen 2001

Luuanalyysi 19. 10. 2001 Kristiina Mannermaa

Luopioinen Järvenpää KM 32614, pk 2141 01 LUOPIOINEN, x 6802 91 y 2530 90 z 108

Janakkala Palsanlahti KM 32615, pk 2131 08 HYVIKKÄLÄ, x 6755 38-42 y 2528 04-09 z 85

Pirkkala Tursiannotko KM 32616, pk 2123 05 NOKIA, x 6816 12 y 2476 56-72 z 80-85

Yhtään luuta ei voi varmuudella tunnistaa. Luopioisen luut muistuttavat enemmän palanutta ihmisen luuta kuin palanutta eläinluuta.

Helsingissä lokakuussa ,

Kristiina Mannermaa

**Luopioinen Järvenpää
KM 32614**

5	-	Homo sapiens?
6	-	Homo sapiens?
7	-	Homo sapiens?

**Pirkkala Tursiannotko
KM 32615**

1 -

**Janakkala Palsanlahti
KM 32616**

Museovirasto
Arkeologian osasto
PL 913
00101 Helsinki
puh. (09)40501

leona

AJOITUSTILAUS

mom

Näytteen ottaja ja ottopäivämäärä:

Kaarlo Katiskoski 22.5.2001

Näytteen ottopaikka:

Kiviröykkiön pohja

Näytteen nimi/numero:

Luopioinen Järvenpää/näyte 1

Näytteen koordinaatit kaivauspaikalla (x/y):

102,03/499,90

Näytteen laatu ja määrä:

puuhiiltä, n. 2 g

-vesipitoisuus (%):

-hehikutushäviö (%):

Näytteen stratigrafinen sijainti ja kerrostumisympäristö:

röykkiökiveyksen alta peruskallion pinnalla ohuessa humuskerroksessa palaneiden luiden joukossa, kohdasta kiveys poistettu aiemmin, mahdollinen polttohautaus isojen kivien muodostamassa arkkumaisessa ladelmassa, jossa vain "koillis- ja luoteissivu" säilyneet.

Näytteenottopaikka:

-leveys- ja pituusaste: 61°20' / 24°34'55"

-syvyys:

-korkeus mpy: 109,5 m

Näytteenottotapa:

röykkiökaivauksen yhteydessä

Mitä kysymyksiä ajoituksella on tarkoitus selvittää:

röykkiön/mahdollisen polttohautauksen ikää

Näytteen oletettu ikä:

varhaismetallikausi/varh. rautakausi 2500-2000 BP

-perustelut ikäarvioille

röykkiön oletettu kuuluminen lapinrauniovaiheeseen

Onko näyttemateriaalia saatavissa lisää:

kyllä, n. 5 g lähettyviltä

Onko näytteestä mahdollisesti käyttömättä jäänyt osa palautettava:

ei

Huomautuksia:

Liitteet (stratigr. piirros, siitepölydiagr. julkaisuja, kartta jne.):

Päiväys ja allekirjoitus:

4.7.2001

HELSINGIN YLIOPISTON
AJOITUSLABORATORIO
PL 64, (Pietari Kalminkatu 2)
00014 Helsingin yliopisto
Puh. 191 50740

Museovirasto
Arkeologian osasto

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
Hel-4544	Nurmijärvi, Santamäki, näyte 5	- 25.1	3710 \pm 60
Hel-4545	Janakkala, Palsanlahti, näyte B	- 25.5	6430 \pm 100
Hel-4551	Luopioinen, Järvenpää, näyte 1	- 24.3	470 \pm 60

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen ($\pm 1 \sigma$) sisältyvät näytteen mittauksista ja tarpeellisista vertailu-mittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ arvo on annettu promilleina suhteessa VPDB standardiin. Jos $\delta^{13}\text{C}$ arvo on ilmoitettu on annettu ikä korjattu isotooppifraktioitumiselle vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ arvoa -25 ‰.

Helsingissä 18.12.2001

Högne Jungner